

มะม่วง (mango)

มะม่วง เป็นไม้ผลเมืองร้อนสามารถปลูกได้ทุกภาคของประเทศไทย ทั้งนี้เพราะมะม่วงเป็นไม้ผลที่ขึ้นได้ง่าย เจริญเติบโตเร็ว สามารถขึ้นได้ในดินแทบทุกชนิดตั้งแต่ดินเหนียวจนถึงดินร่วนปนกรวด แต่ดินที่เหมาะสมที่สุดควรเป็นดินร่วนปนทรายหรือเป็นดินที่มีอินทรีย์วัตถุอยู่มาก ไม่เหนียวจนเกินไป ระบายน้ำได้ดี และมีความเป็นกรด - เป็นด่างของดิน (pH) ประมาณ 5.5 - 7.5 นอกจากนี้ต้นมะม่วงสามารถปลูกได้ในพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางได้สูงถึง 2800 ฟุต (840 เมตร) แต่ระยะที่เหมาะสมที่สุดต่อการเจริญเติบโตและการติดดอกออกผลให้ผลผลิต ควรจะมีความสูงของพื้นที่จากน้ำทะเลปานกลางไม่เกิน 1,000 ฟุต (300 เมตร) ระหว่างช่วงเส้นรุ้งที่ 6-21 องศาเหนือ ความลาดเอียงพื้นที่ 12% ความลึกหน้าดินไม่น้อยกว่า 70 เซนติเมตร ปริมาณอินทรีย์วัตถุไม่ต่ำกว่า 1.5%, ระดับน้ำใต้ดินไม่ควรเกิน 2.5 เมตร อุณหภูมิอยู่ระหว่าง 15-34 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ (RH) ระหว่าง 40-80% แสงแดดโดยเฉลี่ย 7 ชั่วโมง/วัน ปริมาณน้ำฝน 700-1500 มม./ปี น้ำมีความเป็นกรด-ด่าง (pH) 6.0-7.5

ลักษณะทั่วไป

มะม่วงมีลำต้นตั้งตรง ขนาดของต้นจะแตกต่างกันไปตามพันธุ์แต่ละพันธุ์ลำต้นแข็งแรง มีเปลือกหนา ใบสีเขียวเข้ม จะออกดอกติดผลในช่วงเดือน พ.ย. - ธ.ค. (ภาคกลาง) แล้วจะเก็บเกี่ยวในเดือน มี.ค. - เม.ย. ส่วนในภาคเหนือมะม่วงจะออกดอกช่วงเดือน ม.ค. และจะเก็บเกี่ยวในช่วงเดือน พ.ค. - มิ.ย. ผลมีขนาดตั้งแต่ 50 กรัมไปจนถึง 2 กิโลกรัม รูปทรงผลมีทั้ง กลม ยาวรี รูปไข่ แตกต่างไปตามพันธุ์นั้นๆ สามารถให้ผลผลิตต่อเนื่องได้จนถึงอายุ 50-60 ปี ซึ่งนับว่าเป็นพันธุ์ที่ขยันต้นที่มีอายุยืนชนิดหนึ่ง

พันธุ์มะม่วง

พันธุ์มะม่วงแบ่งตามความนิยมของผู้บริโภค หรือแบ่งตามการใช้ประโยชน์ของผล สามารถแบ่งได้ 3 ประเภท

1. มะม่วงรับประทานผลสุก เมื่อผลยังดิบหรืออ่อนอยู่จะมีรสเปรี้ยวแต่ถ้าแก่จัดและสุกเต็มที่จะมีรสหวาน เช่น มะม่วงอกร่อง น้ำดอกไม้ แรด ทองคำ พิมเสน หนังกกลางวัน เป็นต้น
2. มะม่วงรับประทานผลดิบ กลุ่มนี้ได้แก่มะม่วงมันโดยเมื่อผลยังอ่อนมีรสเปรี้ยว แต่เมื่อแก่จัดจะมีรสหวานมันและหอมรับประทาน เช่น มะม่วงพิมเสนมัน, เขียวเสวย, หนองแขง เป็นต้น
3. มะม่วงเพื่ออุตสาหกรรมแปรรูป (ดอง) เมื่อผลดิบมีรสเปรี้ยวไม่มากนัก มีเนื้อละเอียดมากเมื่อแปรรูปหรือดองแล้วเนื้อยังคงแข็งไม่เละ เช่น มะม่วงแก้ว สามปี เป็นต้น

การปฏิบัติดูแลรักษามะม่วง

1. การเตรียมพื้นที่และการเตรียมดิน

1.1 แบบสภาพยกร่อง(ที่ลุ่ม) โดยสันร่องกว้าง 4 – 6 เมตร ท้องร่องกว้าง 1 เมตร ลึก 1.5 เมตร แล้วตากดินและปรับดินปรับ pH

1.2 แบบสภาพไร่ (ที่ดอน) โดยไถตะปรับพื้นที่และไถพรวนปรับค่า pH ดิน

2. ขุดหลุมและการปลูกและพันธุ์มะม่วง

- ระยะปลูกของมะม่วง ขึ้นอยู่กับขนาดสภาพภูมิของมะม่วงแต่ละพันธุ์ และตามต้องการของผู้ปลูก โดยทั่วไปจะใช้ระยะตั้งแต่ 6x6 เมตร ,8x8 เมตร, 10-12x10-12 เมตร โดยจะขุดหลุมขนาด 50x50x50 เซนติเมตร หรือ ขนาด 1x1x1เมตร

- การปลูก ควรปลูกมะม่วงช่วงต้นฤดูฝน ถ้ามีระบบชลประทานปลูกได้ทั้งปี ความต้องการโดยใช้ดินผสมกับวัสดุปลูก ได้แก่ ปุ๋ยหมัก 5-10 กิโลกรัม หินฟอสเฟต 0.5 กิโลกรัม/หลุม ปุ๋ยเคมี 15-15-15 อัตรา 200-300 กรัม/หลุม แล้วใส่ในหลุมปลูก แล้วนำต้นพันธุ์มะม่วงมาปลูกตรงกลางหลุมแล้วปักไม้ยึดต้นผูกเชือกเพื่อป้องกันลมโยก แล้วคลุมโคนด้วยฟางข้าวหรือหญ้าแห้งแล้วรดน้ำให้ชุ่มต่อเนื่อง

- พันธุ์มะม่วง ควรเลือกพันธุ์ตามความเหมาะสมและตามจุดประสงค์ของผู้ปลูก โดยคัดเลือกพันธุ์แท้ พันธุ์การค้า ที่ตลาดต้องการทั้งภายในและภายนอกประเทศ เช่น พันธุ์น้ำดอกไม้เบอร์ 4, น้ำดอกไม้สีทอง ,อกร่อง ,เสียวเสวย,โชคอนันต์ เป็นต้น โดยใช้ต้นกิ่งพันธุ์สมบูรณ์ ความสูง 50-70 เซนติเมตร

3. การให้น้ำ

- หลังปลูก ถ้าฝนไม่ตกควรรดน้ำทุกวัน ช่วง 7 วันแรก และ 3- 4 วัน/ครั้ง หรือ 10 วัน/ครั้ง จนต้นมะม่วงเจริญเติบโตได้ตามอายุจนถึงออกดอกติดผลต่อไป

- ปริมาณน้ำที่มะม่วงต้องการใช้

- ช่วงบำรุงต้น ความต้องการน้ำประมาณ 0.5 เท่าของอัตราการระเหยของน้ำ เช่น ถ้าทรงพุ่ม Ø 3 เมตร ต้องให้น้ำ 22.5 ลิตร/ต้น/วัน

- ช่วงหลังตัดผล ต้องการน้ำมากที่สุดประมาณ 0.7-0.8 เท่า ของอัตราการระเหยของน้ำ เช่น ถ้าทรงพุ่ม Ø 5 เมตร ต้องใช้น้ำ 87.5 – 100 ลิตร/ต้น/วัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงการขยายผล-พัฒนาคุณภาพผลและความต้องการน้ำจะลดลงในช่วงใกล้ระยะเก็บเกี่ยว

4. การใส่ปุ๋ย

- ปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยคอก,ปุ๋ยหมัก,ปุ๋ยพืชสด) ใส่เป็นส่วนผสมรองกันหลุมปลูก 5-10 กิโลกรัม/ต้น โดยใส่ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 200-300 กรัม/ต้น และหินฟอสเฟต 0.5 กิโลกรัม/ต้น

- ปุ๋ยเคมี (สำหรับมะม่วงที่ยังไม่ให้ผล) ใส่หลังจากปลูกมะม่วงอายุ 3-4 เดือน ใส่สูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตรา 2.50 กรัม/ต้น หลังจากนั้น ใส่ทุก 4 เดือน เมื่อต้นมะม่วงอายุ 1 ปี ให้ใส่ 500 กรัม/ต้น และเมื่ออายุ 2 ปี ใส่ต้นละ 1 กิโลกรัม/ต้น หลังจากนั้นใส่ปุ๋ยอัตราจำนวนกิโลกรัม/ต้น ตามอายุต้น โดยทั่วไปจะใส่ในอัตราครึ่งหนึ่งของอายุต้น

* ปุ๋ยเคมี (สำหรับมะม่วงที่ให้ผลแล้ว) หลังจากการตัดแต่งกิ่ง ทำความสะอาดโคนต้นใส่ปุ๋ย สูตร 15-15-15 ,16-16-16 (บำรุงต้น) ,สูตร 12-24-12 หรือ 8-24-24 (เพื่อสร้างตาดอก)สูตร 14-14-14 หรือ 16-16-16 (เพื่อขยายผล) และสูตร 13-13-21 (เพื่อพัฒนาคุณภาพผล)ตามลำดับ

ตารางการปฏิบัติดูแลรักษามะม่วงระยะหลังเก็บเกี่ยว

มะม่วงปลุกสภาพยกร่อง	มะม่วงปลุกสภาพไร่
<p>1. ระยะหลังการเก็บเกี่ยว</p> <ul style="list-style-type: none"> * การตัดแต่งกิ่ง กำจัดวัชพืช, ทำความสะอาดแปลง * ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 1 <p>2.ระยะแตกใบอ่อน</p> <ul style="list-style-type: none"> * ดูแลโรคและแมลง เช่น เพลี้ยไฟ เพลี้ยจักจั่น แมลงด้วงทอง ด้วงกรีดใบ แมลงนูน เพลี้ยจักจั่นฝอย <p>3. ระยะใบเพสลาด</p> <ul style="list-style-type: none"> * ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 2 * ดูแลป้องกันกำจัดโรคแมลง <p>4. ระยะใบแก่</p> <ul style="list-style-type: none"> * ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 3 * ดูแลป้องกันกำจัดโรคแมลง <p>5. ระยะดอก</p> <ul style="list-style-type: none"> * ให้น้ำ + ปุ๋ยทางใบ * ดูแลป้องกันกำจัดโรคแมลง เช่น แอนแทรคโนส, ราแป้ง, เพลี้ยจักจั่น,เพลี้ยไฟ <p>6. ระยะติดผล</p> <ul style="list-style-type: none"> * ให้น้ำทางใบในระยะผลอ่อน * ใส่ปุ๋ยครั้งที่ 4 * ดูแลป้องกันกำจัดโรคแมลง เช่นแมลงวันทอง โรคราแป้ง และโรคแอนแทรคโนส <p>7. ระยะเก็บเกี่ยว</p> <ul style="list-style-type: none"> * ป้องกันโรคแอนแทรคโนส 	<p>1 ระยะหลังเก็บเกี่ยว</p> <ul style="list-style-type: none"> * ตัดแต่งกิ่ง กำจัดวัชพืช ทำความสะอาดแปลง ใส่ปุ๋ย <p>2. ระยะแตกใบอ่อน</p> <ul style="list-style-type: none"> * ดูแลป้องกันกำจัดแมลงค่อมทอง แมลงนูน เพลี้ยไฟ เพลี้ยจักจั่น <p>3. ระยะดอก</p> <ul style="list-style-type: none"> * ให้น้ำ + ปุ๋ยทางใบ * ดูแลป้องกันกำจัดโรคแมลง เช่น แอนแทรคโนส ราแป้ง เพลี้ยจักจั่น เพลี้ยไฟ * ป้องกันกำจัดโรคและแมลง เช่น หนอนอเมริกัน ช่อดอก <p>4. ระยะติดผล</p> <ul style="list-style-type: none"> * ดูแลป้องกันกำจัดโรคและแมลง เช่น แมลงค่อมทอง โรคแอนแทรคโนส

การสร้างสวนมะม่วง : mango

การเตรียมพื้นที่

- จัดวางผังแปลงระยะระหว่างต้นและระหว่างแถว 6x6 ,8x8 ,10-12 x10-12 เมตร
- ขุดหลุมปลูก ขนาดกว้าง 50 ซม. x ยาว 50 ซม. x ลึก 50 ซม. หรือ กว้าง 1 เมตร x ยาว 1 เมตร x ลึก 1 เมตร
- จัดเตรียมปุ๋ยอินทรีย์ จำนวน 5-10 กก./หลุม
- จัดเตรียมปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 จำนวน 200-300 กรัม/หลุม
- จัดเตรียมปุ๋ย หินฟอสเฟต จำนวน 0.5 กก./หลุม

อายุเริ่มปลูก 1 - 2 ปี

ปฏิบัติดูแลรักษา

- ตัดแต่งกิ่งที่ไม่สมบูรณ์ออก,กิ่งเป็นโรค,กิ่งที่อยู่ในทรงพุ่มออกเพื่อสร้างกิ่งใหม่ที่สมบูรณ์ต่อไป
- กำจัดวัชพืชและทำความสะอาดโคนมะม่วง
- ใส่ปุ๋ยคอก 10-15 กก./ต้นและปุ๋ยเคมี 15-15-15 อัตรา 0.5-2 กก./ต้น/ปี โดยแบ่งใส่เป็น 2 ครั้ง (ต้นฝน - ปลายฝน)
- ให้น้ำหลังใส่ปุ๋ยและให้ทุกๆ 7 วัน / ครั้ง
- ป้องกันกำจัดและควบคุมโรคและแมลง

อายุเริ่มปลูก - อายุ 1 ปี

การปลูก

- ผสมวัสดุปลูกทั้งหมดพร้อมดินคลุกเคล้าให้เข้ากันแล้วใส่ลงในหลุม
- เจาะหลุมปลูกตรงกลางหลุมแล้วนำต้นพันธุ์มะม่วงมาปลูกต้นความสูง 50-70 ซม. กดดินบริเวณโคนต้นให้แน่นและปักไม้ยึดลำต้นผูกเชือกให้แน่น
- คลุมโคนต้นด้วยฟางข้าวหรือหญ้าแห้งแล้วรดน้ำ
- ให้น้ำทุกวันช่วง 7 วันแรก หลังจากนั้น 3-4 วัน/ครั้ง หรือ 7-10 วัน/ครั้ง ตามลำดับ
- ใส่ปุ๋ยเคมี หลังปลูก 3-4 เดือนใช้สูตร 15-15-15-อัตรา 250 กรัม/ต้น หลังจากนั้นใส่ทุก 4 เดือน

อายุเริ่มปลูก 3 - 6 ปี

ปฏิบัติดูแลรักษาและจัดการการออกดอกติดผล

- ตัดแต่งกิ่ง กำจัดวัชพืช ทำความสะอาดแปลง
- การให้น้ำ ช่วงบำรุงต้นให้ 22.5 ลิตร/ต้น/วัน(ทรงพุ่ม 3 เมตร) ช่วงหลังติดผล (ต้องการน้ำมากที่สุด) ให้ 87.5-100 ลิตร/ต้น/วัน
- ใส่ปุ๋ยสูตรบำรุงต้น (สูตร 15-15-15) ,สูตรสร้างตาดอก (12-24-12) สูตรขยายผล (16-16-16) และสูตรพัฒนาคุณภาพผล (13-13-21)
- ป้องกันกำจัดและควบคุมโรคแมลงช่วงระยะใบอ่อน ระยะออกดอก ระยะติดผลและระยะเก็บเกี่ยว